Harmadik évfolyam. **14. szám.** Csütörtök 1884. január 31-én.

ZOMBOR és VIDÉKE.

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI MEGYEI KÖZLÖNY.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI DIJ.
helyben házhoz hordva:
Egész évre . . 8 frt.
Fél évre . . 4 „
Negyed évre . . 2 „
vidékre postán küldve:
Egész évre . 9 frt — kr
Fél évre . 4 „ 50 „
Negyedévre 2 „ 25 „
Néptanitóknak helyben:
Egész évre . 6 frt — kr
Fél évre . 3 „ — „
Negyed évre 1 „ 50 „
Néptanitóknak vidéken:
Egész évre . 7 frt — kr
Fél évre . 3 „ 50 „
Negyed évre 1 „ 75 „

Szerkesztőségi iroda és kiadó hivatal:
Sötét- s csendes-utcza sarkán, Hofeneder-féle házban, hová minden a lap szellemi részét illető közlemény, az előfizetések és hirdetések is küldendők.
Bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.
Szerkesztővel értekezhetni: d. e. 11 órától 12-ig és d. u. 3-tól 5 óráig.

Hirdetések és előfizetések fölvétetnek s egyes számok kaphatók helyben: Muzsik és Partlics könyv- és kőnyomdájában, Schön Adolf könyvkereskedésében, Hay Sándor dohánytozsdéjében, valamint hirdetések s nyilttéri közlemények ugy a fővárosi mint a külföldi összes hirdetési irodákban.

Egy szám 10 kr.

Öngyilkosság, — becsület.

Egy multkori czikkemben fejtegettem azt, hogy mily körülmények között igazolt az öngyilkosság. Végeredményül ugy találtam, hogy csak egy esetben nyerhet az a társadalom részéről is sankcziót, akkor t. i., midőn a becsület szenved oly csorbát, hogy a lét elveszti teljesen moralis alapját, s az ember nemhogy hasznos tagja lenne, ellenkezőleg nyüge lesz a társadalomnak.

Egyuttal odavetőleg éreztetni akartam azt, hogy a becsület értelmezésében lehetőleg óvatos akarok lenni. Mert nincs valami tágabb s ha akarjuk szükebb értelmü fogalom — a becsületnél. Szokták ugy is értelmezni, hogy az nem lenne egyéb az emberek külső méltóságának elismerésénél. Nem lenne egyéb a gyarló felfogások összhangzó nyilvánulásánál. Becsületes volna tehát mindenki, a kit a társadalom annak tart, ellenben becsület nélküli, a kit a világ olyannak ismer. Mások szerint a becsület fogalmához nem elég a külső méltóság sértetlen elismerése, hanem ahhoz valami bensö érzésnek is kell járulnia, a becsületérzésnek, mely egyedül áll őrt az ember cselekedeteinél, mely nélkül minden tett visszavezethető a becstelenségre. Mindkét értelmezés szigoru. A külső emberi méltóságot olykor ártatlanul sárba tapodják, s a becsületérzés nem uralghat végtelenül a tettek fölött. Ilyen értelemben becsületes ember nem is volna. Mert nincs ember, a ki mindig csak becsületérzése szavára hallgatna, azután meg a becsületérzés szoros összefüggésben áll az értelmi képességgel, s nem minden becsületérzés tud egyszersmind okosan s helyesen tanácsolni. Sőt éppen a becsületérzés az, mely mint hiu, ábrándos lányka, mindig a végtelenségben csapong s az igazi ösvényt ritkán mutatja fölháborodásában. A becsületet oly értelemben értelmezni, mint az idealisztikus bölcsészek teszik, — az öngyilkosságra vonatkoztatva nem szabad. Itt egy jóval nagyobb kört kell annak szabni, mozgását nem lehet korlátolni, csorbulását abstracte nem szabad mérlegelni.

Becsület nélküli ember az, a ki a társadalom, az állam törvényeit nem becsüli, nem tiszteli, a ki szándékosan bontja meg a rendet, mely a polgárok együttélhetésére alkottatott. Csak tételes törvényeket értünk itt, s nem észjogiakat s igy becsületes embernek kell tartanunk azt is, a ki rabszolgakereskedéssel üzérkedett akkor, midőn a törvény azt megengedte.

Az öngyilkosságra jogot csak az nyer, a ki becsületét veszti, — veszti nem véletlen elemi csapás következtében, de elveszti szándékosan, talán abban a hitben, hogy önmaga előtt veszti csupán, nem a világ előtt is, elveszti oly cselekvények egymást követő s szándékosan összefüggésbe hozott lánczolatából kifolyólag, melyek egyéni érdekeinek tán meg — de a társadalmi rendnek meg nem feleltek.

Becsületet elveszteni oly értelemben, mint mi a becsületet vesszük, csak szándékosan lehet.

Gonoszságból, vagy könnyelmüségből — az egyre megy. Szándékosan, előre megfontolva kell a becsületet, a saját becsületet sárba tapodni, hogy az elveszt'nek legyen mondható.

S ez esetben az öngyilkosság jogosult.

A ki a társadalom, az állam büntető törvényeivel untalanul ellentétbe helyezi magát, a kit azok ennélfogva számtalanszor kérdőre vonnak, sujtanak, — az ne akarja elégségesnek tartani az itéletet, mint adóssága egyszerü lefizetését, a büntetés nem enyészteti el a büntettet, az csak elégtétele annak, a büntett mint olyan örökké büntett marad, s nem is moshatja le más, mint a halál. A megzavart társadalmi rend helyreáll a büntett büntetésével s medrében föltartóztatlanul tovább folyik. De a ki megzavarta, az véle barátságra egykönnyen nem léphet; a rend a rendetlenségnek nem bocsájt meg soha; a rend csak ignorálhatja a megbünhödött rendzavarót.

Tehát nem életuntság, nem a sors csapásai, nem az édes „én"-nek hiu jajai azok, melyek a halált jogosan hivhatják gyógyszerül. A betegség, legyen az lelki vagy testi — természetes lefolyást követel.

A betegséget még ha gyógyithatatlan is — gyógyitani kell. Mentségül tehát semminemü elemi csapás nem hozható föl az öngyilkosságra nézve. De igenis elfogadom mentségül a következőt:

„Megöltem magam, mert a társadalomnak nem akartam, nem tudtam hasznos tagjává lenni; mert az állam büntető törvényeit nem respektáltam; mert a közrendet untalan megbontottam; mert terhére váltam az emberiségnek, veszélyére az polgárság vagyonjogainak s testi épségének. Megöltem magam, mert ha én nem teszem, a társadalomnak kellett volna utoljára is tennie."

Ezt a mentséget elfogadom s sankczionálom. Mást nem!

M. Gy.

A magyar-franczia biztositó-intézet a vidéken.

Felkérettünk a következő lezél közlésére:

A magyar-franczia biztositó-társaság akviráló-ügynöke Kecskeméten járván, befordult itt egy esernyő-készitőhez, Kohn Gáborhoz. Bőbeszédüségének sikerült Kohn Gáborral, ki épen egyéb sürgős teendőkkel volt elfoglalva, valami biztositási okmányt aláiratni. A rábeszélt felt ki jóllehet azt sem tudta, mit ir alá, csakhogy szabaduljon a kellemetlen vendégtől, 10 frtnyi készpénzt is átadott az intézet utazójának.

Az utazó távoztával Kohn Gábor eszmelni kezdett, mert 1000 frtos biztositást 20 évi 60 frt fizetéssel irattak vele alá.

A „Zombor és Vidéke" tárczája.

A nőnevelés.

— Néhány szó az annyira hangoztatott emanczipátióhoz is. —

Sokat beszéltek, irtak, hangoztattak már e tárgyban az emberek, — rendesen két pártra oszolva, két hatalmas pártra annyira eltérő nézetekkel, hogy azt a kis harmadik pártot, mely köztük áll, észre sem vehetjük.

Az egyik párt, a mely legnagyobbrészt nőkből és néhány dandyből áll, a franczia nőket állitják föl e kérdésnél példányképül és azt mondják: „mi a férfiakkal egyenlő jogokat és egyenlő kötelezettségeket k ö v e t e l ü n k."

Hogy képesek volnának-e azon jogokat élvezni, megtudnának-e azon kötelezettségeknek felelni, az már más kérdés; majd később megvilágitom ezt is kissé, a melyből némileg feleletet vonhatunk a kérdésre.

Ezek a nőket nadrágba és a férjeket fejkötőbe bujtatnák, mert Párisban az a divat: a nők bő bugyogókat viselnek, amelyek térden felül összevannak kapcsolva és azon alul finom, szines „strimpfli" és „stiflett."

A másik nagy tábor nőgyülölőkből áll és a chinai nőket állitják fel például; azt mondják: hogy a nők az emberi nemnek utolsó fokán állanak; ők a gyenge nem, melynek a legkevésbbé nemes és magasztos foglalkozások jutottak örökségül.

Valóban ez a chinai nők törvénykönyvének alapgondolata, melyet Pan-Hoei-Pan, egy tudósnő körülbelül 100 évvel Kr. sz. u. irt.

Több fejezetre oszlik e könyv, melyet maga a császár, Ho-Ti (uralkodott 89—106-ig Kr. u.) elfogadott és minden nőre, még saját nejére, ki mellé később Pan-Hoei-Pan-t, a tudósnőt társalgó- és nevelőnőül is kinevezé, kötelezővé tett.

Mig a franczia nők kérvényükben, melyet a parlament elé terjesztettek, egyre: „Mi akarjuk! — mi kivánjuk! — mi követeljük! stb. hangoztatják; mig azok a jogot a kitanult (?) (vagy igenis: k i t a n u l t) müvészet, tudomány, mesterség gyakorlására, — szabad felvételt minden életpályára, bármely vizsgálatra való bocsátást — és minden fok elérhetésének lehetőségét követelik; szóval azt, hogy előttök minden forum ép ugy, mint a férfiak előtt nyitva legyen; addig a chinai nők törvénykönyve, jobban mondva Pan-Hoei-Pan könyve következőket irja elé:

1. fejezet: A nőknek állapota a megaláztatásnak és gyengeségnek állapota.

E fejezetben le van irva a nőnek alacsony rendeltetése és számba sem vehető hivatása.

„Ha régi időben — irja a többek közt a fejezetben a tudósnő — egy leánya született valamely chinai anyának, hát azt három napig az anya ágya mellett rongyokba burkolva hagyták heverni, anélkül, hogy valaki még csak egy tekintetre is méltatta volna; csak a harmadik napon jelentek meg az ismerősök, jó barátok és rokonok, hogy az asszonyt a gyerek-ágyból kivezessék. Ekkor a kis lányt is felvették, megmosdatták és az atyának adták át; ez karjaiba vette őt és elől az anyát vezették a nagy ősi-terembe, utána pedig az atya vitte a gyermeket. Itt a tisztelgők átadták a leány tiszteletére hozott hitvány zsindely és kődarabokat; ennyiből állott az ünnepélyes szertartás egy leány születésénél. Ha tehát — irja tovább a tudósnő — a fiatal leányok jól meggondolják, hogy tulajdonképen ők micsodák, bizony nem fognak kisértetbe jutni, hogy magukra büszkék legyenek, hanem alázatosan hódolnak a természet azon végzetének, mely szerint nekik a gyengeség jutott osztályrészül és hogy mások (t. i. a férfiak) segitségére vannak utalva.

2. fejezet: A nőnek általános kötelességei ha a férj hatalma alatt áll.

„Mihelyt a leány — irja e fejezetben Pan-Hoei-Pan — a rendes kort (t. i. a férjhez menés korát) eléri, azonnal idegen családba hozatik (t. i. férjhez adatik.) Ezen uj helyzetében uj kötelességei vannak, amelyek nemcsak abban állanak, hogy mindent lelkiismeretesen teljesitsen, amit tőle a férj kiván, hanem mindent előrelátással intézzen el, amit csak tőle kivánni lehet és lehetne.

5. fejezet: Határtalan tisztelet, mellyel a nő férjének tartozik és lankadatlan figyelem, mellyel önmaga iránt viseltessék.

„Azt mondja a közmondás: — kezdi e fejezetet a tudósnő fejtegetni — „Ha fiad születik, azt azonnal farkasnak, oroszlánnak tartod; ha pedig leány, az mindjárt egy félénk egér." És meglehet, hogy az a fiu egy gyáva féreg, mely minden zörejre zugába, rejtekhelyére menekül; mig az a leány egy rettenetes tigris, vagy félelmetes anya oroszlán lesz, a melytől minden reszketni fog.

„Ti, — folytatja tovább — a kik meg vagytok szokva félénk egereknek neveztetni: Ti rettenetes tigrisek akartok lenni?! — Őrizzétek meg szendeségteket, szemérmes lelketeket, félénk kedélyteket, amelyek veletek születtek. Ha elhagyjátok is a szülői házat és átvándoroltok a férjnek hatalmába; bármily helyzetbe jussatok is, sohase téveszszétek szem elől a két erényét, melyeket most lelketekre kötök: határtalan tisztelet az iránt, akinek nevét viselitek és lankadatlan figyelem önmagatok iránt.

4. fejezet: A sajátságokról, melyek a nőt kedvessé teszik.

Ezek 4 félék, azaz négy főcsoportba oszthatók be Pan-Hoei-Pan szerint, u. m.: erény, beszédmodor, külső megjelenés és cselekedetek.

A könyv részletezi és egyenként veszi a tulajdonságokat és mivel ezekből legtöbbet tanulhatnak mai hölgyeink is, mondatról-mondatra átveszem az eredetiből, illetőleg a németből: „Valamely nőnek erénye szilárd, tökélyes, állhatatos, állandó és minden gyanutól ment legyen. A nőnek nem szabad vadnak, nyersnek, hidegnek, visszataszitónak, gyerekesnek és tulszerénynek lenni. Társalgása, azaz beszéde mindig illemes, szelid és kimért legyen; ne legyen hallgatag; de ne is fecsegő; beszédjében ne használja az unalmas, régi szavakat, de ne is keresse a szép virágos kifejezéseket. Ha jártas is a tudományokban, hogy azokról alapesan tudna társalogni, ne akarjon mégse tudományosságával feltünést kelteni. Különösen rut dolog, ha a mindig a történetet, szt. könyveket, költőket és jeles munkákat idézi: de sokkal szeretetreméltóbb lesz a nő, ha ismeretes müveltsége mellett is közönséges dolgokról beszélget és csak ritkán — ha talán arra fölkéretnék — beszél a tudományokról.

A kellemes társalgási modorral a testi

A biztositási ügyben jártasak felvilágositották, hogy ha valamelyik helybeli pénzintézetbe tesz 20 éven át 60 frtot, akkor 5%-al kamatozva nem ezer, hanem több mint kétezer frtja leend. Kohn Gábor tehát meggyőződvén, hogy a magyar-franczia biztositó-társaság gyámsága többe kerül, mint a mit ér, továbbá pedig figyelmessé tétetvén arra, hogy a mostani krachos világban nem lehet tudni, hogy az efféle Bontoux által alapitot, sorsjátékos, nyereményes biztositó intézet él-e 20 esztendeig, — veszni hagyta az ügynöknek átadott 10 frtot.

És mit tesz a magyar franczia biztositó-társaság? Beperli Kohn Gábort a hátralékos 50 frt fizetéseért, mely öszszeg időközben 30 forint perköltséggel is gyarapodott.

Kecskeméten az intézet ezen leleményes pénzkereseti módja általános közbeszéd tárgyát képezi. Nagyon csodálkoznak, hogy ilyen üzletek épen ama intézetnél történnek, melynek igazgatóságában földink, Seweiger Márton is helyet foglal. Ha a magyar-franczia biztositó-társaság kellemetlenségeket ki akar kerülni, tanácsos lesz elállni perétől, különben ezen ügy nagy port fog felverni, mert egyik országgyülési képviselőnk a parlamentben interpellácziő tárgyává szándékozik tenni az esetet.

T—e J—f.

Eddig a levél, melyet megbizható kézből vettünk es közérdekü ügy lévén közöltük azt egész terjedelmében. Ugy tudjuk különben, hogy a magyar-franczia biztositó-intézetnek az első évi befizetési részletből nincs haszna, mert az az ügynök provizióját képezi. Ezért pedig nem érdemes, hogy az intézet koczkára tegye egész létét és tulmérvben echauffirozza magát ügynöke jövedelmének gyarapitása végett.

Mert annyi bizonyos, ha ezen ügy az országházban szellőztetik, azzal az intézet további működése Magyarországban kétségessé válhatik. Reméljük, hogy a magyar-franczia biztositó-társaság nem fogja ezt 50 forintnyi csekély összegért koczkára tenni.

HIREK.

Sürgöny. (Januar 30) Zentán Szabó László függetlenségi képviselőjelölt választatott meg országgyülési képviselővé. A biztos bukásnak elébe nézett szabadelvü párti Gombos Gábor a szavazás között visszalépett.

Meghivó. A zombori izr. nőegylet 1884-ik évi február hó 20-án a „Vadászkürt" nagytermében tánczfüzérket rendez, a rendezőség. Belépti dij személyenként 1 forint Családjegy 3 frt. Jegyek kaphatók este a pénztárnál, felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdete 8 órakor.

Főispán és képviselő párbaja. Jankovich Aurél bajai főispán és Olay Lajos orsz. képviselő között a minap délben kardpárbaj folyt le, folytatása és bevégzéseként amaz összeütközésnek, mely a főispán s a képviselő közt az e hó 10-én tárgyalt Olay Kiegerl-féle sajtópörből származott. Olay képviselő ugyanis panasza visszavonásakor kemény szavakban kelt ki azok ellen, a kik a sértő czikk iróját eszközül használták fel és mögéje bujtak; fölemliti, e vaddal illetve a főispánt is. Jankovich főispán erre nyilatkozatot adott ki, melyben legkeményebb szavakkal utasitotta vissza az Olay által mondottakat. Ennek a vége az Olay képviselő részéről kihivás lett és a párbaj egyik fővárosi vendéglő termében ment véghez. Jankovich főispán segédei voltak: Horváth Gyula és Gaal Jenő. Olay részéről pedig Czirer Ákos és Hentaller Lajos orsz. képviselők. A párbaj föltételei voltak: vivás harczképtelenségig. Végső kimerülésig. Az első összecsapásnál Olay Lajos jelentéktelen sérülést kapott a homlokán, Jankovich Aurél pedig a mellén, de azért a harcz folyt tovább. Jankovich képzettebb vivó Olaynál, kit a hevesség és hirtelenség uralnak; de a második összecsapásnál kardja mély sebet ejtett a főispán jobb kezén, mig a képviselőt csak ismét arczán érte kissé a fegyver hegye, ezenkivül vallán esett rövid vágás. Ezzel a párbajnak vége lett s a felek kéznyujtva békültek ki. Jankovich főispán sebére a jelenlevő dr. Lisznyai Elemérnek több kötést kellett tennie, de azért a gyógyuláshoz előreláthatólag nem fog kelleni sok idő.

A zentai gazdakör tánczvigalma szépen sikerült, melyen 38 frt felülfizetés folyt be. Képviselve volt minden osztály.

Budapest, január 24. (A megyék szervezése.) A belügyminiszter a következő körrendeletet intézte a megyei törvényhatóságokhoz: A megyéknek az 1883. XV. t. czikkben elrendelt uj szervezése a legközelebb megejtett tisztujitásokkal immár végleges befejezést nyervén: ha visszapillantást vetek az idézett törvény alapján a megyék által teljesitett szervezési munkálatokra, hazafiui örömmel nyilváníthatom elismerésemet a felett, hogy a megyék teljesen áthatva feladatuk horderejétől, a szervezés nagy munkáját a törvény szellemének, s a közérdek követelményeinek megfelelőleg hajtották végre. A szervezés végrehajtásával azonban a megyéknek jutott feladat még nem nyert teljes megoldást; hátra van ugyanis az uj megyei szervezet gyakorlati alkalmazása, s miután ezen uj szervezet üdvös hatása csak akkor fog a közéletben nyilvánulni, ha előnyeinek a gyakorlatban is kellő érvény szereztetik; s miután ennélfogva nem kevésbbé fontos s következményeiben épp oly mélyre ható a feladatnak hátralevő része: ezen tulat ösztönöz arra, hogy a törvényhatósághoz az ujonszervezett megye működésének kezdetén azon felhivást intézzem, miszerint a törvényhatósági hatáskörrel járó hivatás fontosságának, s az ebből kifolyó felelősségnek érzetében eddig is tanusitott hazafiságától vezéreltetve ugy a községi élet, mint a megyei önkormányzat és az állami közigazgatás közvetitésének terén lelkiismeretes és buzgó müködésével a megye uj szervezetéhez kötött várakozásokat teljes mérvben érvényre juttatni, jelesül: a községek feletti felügyelet kellő gyakorlása, s különösen azok háztartásával, illetőleg a községi költségvetésekkel és zárszámadásokkal szemben, a törvény által megszabott hatáskörének megfelelő érvényesitése, továbbá saját közegei szigoru ellenőrzése, a természeténél fogva kiváló gondozást igénylő árvaügy pontos ellátására a felügyelet alatt álló megyei vagyon takarékos és gondos kezelése mellett és általán véve a hatáskörébe eső közszolgálat minden ágában kifejtett ernyedetlen tevékenység által a megyei közigazgatást mindinkább az ujabb kor követelményeinek szinvonalára emelni, illetőleg teljes odaadással azt elérni törekedjék, hogy a megyében a müvelt világ igényeinek s az adózó polgárok érdekeinek megfelelő közszolgálat biztosittassék. Bizom hazafiasságában, hogy ezen felhivásom viszhangra talál, s ezen bizalommal üdvözlöm a törvényhatóságot az ujjá szervezet megyében s megkezdett működése küszöbén. Budapest, 1884. évi január hó 19. Tisza. s. k.

Folyó hó 27 én Zentán gyászünnepély tartatott ifj. Ráday Gedeon volt orsz. képviselőnek, magy. kir. honvédelmi miniszter, valóságos titkos tanácsosnak stb. emlékezetére a nagyvendéglő földszinti termében, melyet az elhunyt vidéki tisztelői és Zenta város közönsége megtömte. Az ünnepély műsorozata: 1. Hymnusz. Erkel Ferencztől; előadta az e czélra alakult énekkar. 2. Emlékbeszéd ifju Ráday Gedeon gróf felett. Tartotta Merényi Dezső. 3. Hősi gyászdal. Silchertől; előadta az énekkar. 4. Alkalmi költemény. Irta és szavalta Tóth Lajos. 5. Szózat. Egressy Bénitól; előadta az énekkar.

Az ó- és török-kanizsai takarékpénztár mult évi mérlege a következő tételekkel zárul: Vagyon. Pénzkészlet 7350.84, Előlegek értékpapirokra 15444.— Váltókban (180764.—) Kötvényekben (204759) 385523.—. Váltókban jelzálogilag biztositva 47886.20. Jelzálogkölcsönöken 55350.—. Ingatlanban intézeti ház 10400.—. Adósok 1248.05 összesen: 523202.09. Teher. Részvénytőke 200 drb 50 frtos részvény 100,000.—. Tartalékalap tavalyi 23200, ennek 1883. évre járó 6% kamate 1392, 10 százalék a tiszta haszon után 2230 90 26822.90, átmeneti kamat 6583.20, betételek 369522.90, osztalék kifizetendő 18 —, hitelezők 2946.35, tiszta nyeremény 17298.74, összesen 523202 09.

Zentán, mint értesülünk, a függetlenségi párt többsége határozottan biztositva van, s törvényes választás mellett fényes győzelemre is számithatnak. A mily nagy és fokozódó egyrészről a párthivek lelkesedése, másrészt ép oly bizton számitanak határtalan visszalépésekre; ugy vélekednek azonban, hogy a függetlenségi párt győzelmét a központ segélye teljesen biztositani fogja. A központi függetlenségi kör kebeléből, a hozzá intézett kérés következtében, Orbán Balázs képviselő utazott le Zentára.

Mint levelezőnk irja, O r b á n Balázs orsz. képviselő ur Zentán sokaknak kitörülhetlenül vésődött emlékébe. O r b á n Balázs ur Zenta polgárainak három olyan beszédet tartott, a minőket eddig még nem hallottak. A függetlenségi párt vendégének jellegzetes az ősmagyarságot feltüntető alakja, mérv és alapos tudományt lehelő, ékes és magyaros zamatu nyelven tartott szónoklatai általános rokonszenvet és mély meghatottságot keltettek, ugyannyira, hogy sokaknak pillái könnyek rengedeztek, sokak ajkairól ellebbentek a szavak: Vajha előbb és gyakrabban hallhattunk volna ilyen beszédeket, akkor Zentán jelenleg más állapotok lennének! Boldogoknak érzik magukat azok, kik a függetlenségi párt vendégével kezet szorithattak. Orbán Balázs ur délután Farkas Orbán vendéglője előtt szabad ég alatt tartotta első beszédjét, másodikat a szerb polgártársak kedveért Gerber helyiségeiben élénk zsiviók kiséretében, a harmadikat pedig este Ifkovits Márk vendéglőjében. Mindenütt a legnagyobb lelkesedéssel és rokonszenvvel találkozott Orbán Balázs ur. Midőn a hamisithatlan igazság hirdetéseért legmelegebb köszönettel adózunk Orbán Balázs képviselő urnak, kivánjuk hogy a haza boldogitására a magyarok Istene őt sokáig éltesse és minden javaival pazarul tetézze!

Felolvasás és tombolaestély lesz február 1 én Zentán a társaskörben. A felolvasást Örvény Iván gymn. tanár fogja tartani a drága kövekről.

A dunagőzhajózási társulat magyarországi forgalmi igazgatósága a következőket jelenti: Köztudomásul hozzuk azon intézkedésünket, a mely szerint f. é. február hó 1-től kezdve a Ferencz és Ferencz-József csatornában a gabonarakodásra nézve az illető rakodási állomásokhoz uszályok állittassanak. Egyuttal felkérjük azon czégeket, kiknek Budapestre szóló megrakott gabonauszályai a téli idényen át az ó-budai telelőben elhelyeztettek, hogy a kirakodás végett intézkedjenek.

Halálozás. Tegnap d. u. 3 órakor temették el nagy részvét mellett Georgievics Demetert, ki élete legszebb virágában életének 19-ik évében elhunyt. A sok ismerősök jóbarátok és rokonok számtalan koszorú letételével adtak kifejezést részvétüknek, miért is egy külön kocsin kellett a koszorukat vitetni.

E napokban jelent meg Mautner Ödön magkereskedésének 1884 iki főárjegyzéke, mely mindennemü gazdasági főzelék- és virágmagvakat, gyümölcsfákat, rózsákat, cserjéket stb. oly gazdag választékban tartalmaz, mint igen kevés külföldi árjegyzék, belföldön pedig tökéletességre nézve ehhez hasonló nem jelenik meg; melegen ajánlhatjuk fenti czéget minden gazdának és kertkedvelőnek és eleve meg vagyunk győződve, miszerint megrendelés esetén teljesen ki lesz elégitve. Az árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve a nevezett czég által mindenkinek megküldetik.

---

szépségek is össze vannak kötve. Szabályos vonások, finom bőrszin, szép termet, arányos tagok és minden, ami közönségesen a külszépségekhez tartoznak, kétségkivül a nő szeretetreméltóságát is fokozzák; de ezeket még sem értem a női szépségek alatt.

Nem tőlünk függ a szépség és én egy nőtől nem is olyan szépségeket kivánok, csak olyanokat, melyeket maga is képes megszerezni. Egy asszony mindig szép férjének, ha illedelmes, szelid és okos; ha testét tiszta és összhangzó, nem pedig kirivó ruha fedi; ha beszédjében és egész magatartásában szerény.

Ami tetteit illeti, nem szabad soha olyasmit tennie, ami rend- és illemellenes volna, hogy egy derék férj mindig örömét lelje benne és hogy a gyermekek és cselédség előtt jó példával menjen elöl. Semmit se tegyen, ami csak nem a ház-vezetés gondjaihoz tartozik; mindent a rendes időben; de megse legyen bizonyos órának rabszolgája. Neki sem meggondolatlannak, vagy szelesnek, sem pedig vontatott lassusággal; mindent nyugtalanság nélküli igyekezettel, átgondolt szépséggel, de erőltetés nélkül kell tenni."

5. fejezet: A föltétlen engedelmességről, mellyel a nő férjének tartozik.

Ha a leány férjének házába jut, az az asszony lesz, akkor mindent, még nevét is elveszíti, neki többé semmije sincs; a mije van és ami, az mind azé, akit neki férjül adtak. E percztől fogva gondolatainak és érzelmeinek egyedüli tárgya a férj legyen, egyedül neki igyekezzék tetszeni; — élve vagy halva szive férjeé legyen! — Azért mondja a nőnem részére irt törvénykönyv: (Niu-hien-schu) — irja a tudósnő tovább — „Ha a nő szive szerint kapott férjet, akkor egész életére kapta (t. i. egész életére boldog); ha pedig olyat kapott, a ki utál, akkor egész életére kapta (t. i. megint egész életére boldogtalan.)

Amig csak a férj az asszonyt, kinek hibái javithatatlanok, magától formális utonmódon el nem távolitotta (t. i. ha tőle törvényesen el nem vált), joggal rendelkezhetik vele. Szabad neki föltetlen engedelmességet tőle követelni; amig a nő férjnél van, nem rendelkezhetik szive fölött, mert az egészen azé.

6. fejezet: Az engedelmességről, melylyel a nő férjénél és annak atyjának és anyjának tartozik.

E fejezet fejtegetésénél a többek között Pan-Hoei-Pan a már föntebb is emlitett „Niu-hien-schu" cz. törvénykönyvre is utal és abból a következő mondatot idézi: „Az asszony a családban (az eredetiben: házban) árnyék és egyuttal egyszerü viszhang és legyen!" Az árnyék csak az alakot mutatja, melyet neki a test ad (t. i. ott legyen a családban a test; de csak mint árnyék); a viszhang pedig nem mond mást, jobban mondva, nem szól mást, mint azt, a mit akarunk, hogy mondjon.

7. fejezet: Az egyetértésről, melyben a nő sógorával és sógornéjával élni tartozik.

Hogy ezt az egyetértést a nő hogy érje el, hát Pan Hoei-Pan a következő tanácsot adja: „Hát ezt az egyetértést hogyan érhetjük el? I g e n e g y s z e r ü e n: „Soha sem szabad nekik ellent mondani; és az ő (t. i. a sógorok) ellentmondását türelemmel elviselni; akármit mondjanak is neki, sohasem szabad durván vagy sértőleg válaszolni reá. Sem azt nem szabad rosszalni, amit lát; sem pedig amit hall; ha csak nyilvánosan nem rosszak azok. Mások akaratának, hacsak erényét és kötelességeit nem zavarják, hodoljon és teljes készséggel tegyen eleget."

E hét fejezetből álló törvénykönyv, melyet föntebb igen kivánatosan és röviden megismertettem, amint látjuk 5/7 részben a házas életre vonatkozik és csak 2/7 részben a nőre magára; de eleg világosan kitünik e kivonatból is a chinai nőknek szomoru helyzete, ha ugyan az mai napság is ugy van, a franczia nőkkel szemben, a kik még egészen függetlenek akarnak lenni a férfiaktól.

A milyen szomoru azoknak helyzete, époly nevetséges ezeknek követelése. Mindenik szélsőség, mely sohasem jó; itt is legjobb a középut.

Én nem vagyok nőgyülölő; de annyira hizelgő sem, hogy a nőknek olyan emanczipálását, mint azt a franczia nők követelik, helyeselnem.

Mi a nő? és mi annak rendeltetése? Már az Uristen megmonda, hogy: „Fájdalommal szüljed gyermekedet és férjednek hatalma alatt alljal?"

De ne gondoljuk, hogy ezt a hatalom alatt állást ugy kell magyarázni, mint azt Pan-Hoei Pan tette; távolról sem! A nő a férjnek kiegészitő része, s mint ilyen annak oldalánál álljon, azt támogassa s azzal közösen kormányozzák élet-sajkajukat.

De hogy érheti el ezt? Talán ugy, hogy kitanul doctornak és doctorhoz megy férjhez? Vagy lesz belőle tanfelügyelő és collegajának neje? Akkor aztán közösen kormányozzák sajkajukat és mindig a férj oldalán lesz?

No persze, igy sem volna bolondság legalább akkor, ha a doktor ur körutján van otthon lenne a doktornő és né Ténsasszony; de mit szólna az az illető, pld. ha beszaladna: „Jaj, jaj az isten világáért gyorsan, doktornő ténsasszony; apámat megütötte a guta!"

„Várjon egy kicsit, előbb befáslizom a piczikémet!"

Vagy lenne tanfelügyelő és elmenne a vizsgálatokra; egyszer csak szaladna be a dajka a piczikével karján: „Ngs. Tanfelügyelőnő ténsasszony a piczike majd megpukkad a sirástól; szoptassa meg egy kicsit!"

Mulatságos dolgok lennének ezek! De tegyük fel, hogy nem mennének férjhez; tegyük fel, hogy azok hajadonok lennének, a kik ilyen hivatalokra léphetnek, tegyük fel, hogy egy jogtudós-nő fellépne képviselőjelöltnek, — tegyük fel, hogy egy szép nő lenne az; ki merne vele ellenjelöltnek fellépni? Tehát egyhangulag megválasztatnék; lenne képviselőnő és megjelennék az országgyülésen . . . előjegyeztetné magát b e s z é l n i . . . milyen tolongás lenne ott . . . haj, de mulatságos dolog lenne az! még Göndöcs bácsi sem aludnék el, mert lenne mellette egy „Fächer!"

Tegyük fel, hogy szolgabiró lenne a nő; egyszer csak valami . . . tudja Isten micsoda az a segédszolgabiró másformán nézne ki, mint a többi emberek . . . persze, hogy nem is olyan mint a többiek, még a hangja, járása, mozdulata is más . . . denique — nolle, velle a szolgabirónő szerelmes; a segéd nem kevésbbé — megegyeznek és lesz férj és feleség.

Férjhez ment a szolgabiró, ergo mást kell választani — — meg is választják; de

Halálozás. Bakodi Márton zentai tanítót ujabb csapás érte. Lapunk mult számában jeleztük, hogy kis fia elhunyt; ma pedig azt a fájdalmas hirt kell közze tennünk, hogy alig 26 éves neje meghalt.

Czégbejegyzések. Lőwy Mór vegyeskereskedő Ujverbászon, bej. a zombori királyi trvszéknél decz. 13. — Burgstaller Sándor vegyeskereskedő Bezdánban, bej. a zombori kir. trvszéknél decz. 13. — Gehl János vegyeskereskedő Ujverbászon, bej. a zombori kir. trvszéknél decz. 13. — Kirst Frigyes vegyeskereskedő Ujverbászon, bej. a zombori kir. törvényszéknél decz. 13. — Milankovits Szomboratz Pulcheria szatócs Zomborban, bej. u. o. decz. 13. — Deitelbaum Dávid szatócs Ujverbászon bej. a zombori királyi trvszéknél decz. 13. — Krahl Samu vegyeskereskedő Almáson, bej. a szabadkai királyi trvszéknél nov. 29. Társas czégek: Ó-becsei önsegélyző szövetkezet, bej. az ujvidéki kir. trvszéknél decz. 10. — Zombori kereskedelmi és iparbank, Soos Emil igazgatósági tag, bej. a zombori kir. trvszéknél decz. 13. — Bogojevai önsegélyző szövetkezet, bej. a zombori kir. trvszéknél decz. 13.

Öngyilkosság. Tóth Pál ó-kanizsai lakos tanyai kutjában valami csudálatos tárgy uszkált, t. i. egy holttetem. Kihuzatván az ismeretlen öngyilkos, következő leirásból ismerhetik meg a becsületes kereső rokonok: körülbelül 66 éves, öszes, fejteteje kopasz arcza kerek, bajusza nyirott, jánklija és nadrágja kék és kopott, nyakkendője fekete, csizmája ócska, réklije és alsó ruhája fehér, erszénye pedig — üres.

Különféle.

Levélczim versben. A székelyhidi postán következő czimzésü levél adatott fel:

„Régi szép viselet, nemzeti kokárda,
Lehanyatlott, sajnos, korodnak világa,
Nem dalja már senki: Debreczen-Kisvárda.
Ott van az én kedves Opris Károly komám,
A magyar nótába iratott Kisvárdán;
Vidd el posta oda neki levelemet
És abban megirott nagy tiszteletemet.“

Kétszázezer forintos tévedés. Egy gazdag, de fukar háziur elküldi bamba inasát, hogy hivjon egy pléhest, a ki ujra födje az ő házát. Hogy, hogy nem, a szolga nem akadt sehol egy pléhes üzletre, elvégre is egy uri emberhez fordult utbaigazitásért, kinek nagyon sietős dolga lehetett, mert csak ugy futtában, minden magyarázat nelkül mutatott egy főteri bolt felé. A bamba szolga nem nagyon figyelt a mutató ujj irányára, mert belépett a közellevő aranymüves boltjába, egyszerüen csak annyit mondott a jelenlevő gazdának, hogy ura hivatja őt. Az aranymüves sietett a hivásnak eleget tenni, s igy aztán a háztulajdonos s közte a következő párbeszéd fejlődött ki: — Mennyiért fedné be a házamat? — Hjah nagysagos uram, azt bajos igy minden előleges számitás nélkül megmondani. — De mégis, hozzávetőleg? — Kétszázezer forintért! — Mivel? — Hát aranynyal! Vagy gyémánttal parancsolja? — Vagy ugy? Elmehet!

A nagyon ügyes ember. „Barátom, hogy tudsz te evés közben ujságot olvasni?“ „Hja, azt csak én tudom, barátom. Félszememmel olvasom a lapot, félszememmel meg eszem.“

Naiv kérdés. Tanitó: (magyarázva) Ama percztől fogva, melyben Henrik elveszté szeretett egyetlen fiát, ama percztől fogva soha sem nevetett többé. A kis Pali: Hát mit csinált akkor, — ha valaki csiklandozta?

A kiállhatatlan ifjuúr. — Nézd csak Julcsa, ott megy az ifju uratok. Na igazán gyöngyörü fiatalember ez a ti ifju uratok. — Na én ugyan ki nem állhatom; állhatatlan — szúrós bajusza van.

A könnyü kibékéltetés. Két hölgy megharagudott egymásra. — Aztán „rút“-nak nem czimeztétek egymást? — Kérdé az egyik férje. — Annak nem. — Nem? — No akkor magamra vállalom, hogy kibékültők.

A höstett. A K*-i csatában egy ellenségnek leütöttem mind a két lábát. — Hát miért a lábát, s nem a fejét? — Mert feje már nem volt neki.

A fölépült beteg. — Orvos úr, én ismét egészséges vagyok; fogadja köszönetemet: ön életmentőm. — Kérem, kérem, ön tévedni méltóztatik; iszen nem én kezeltem önt? — Iszen éppen ezért!

Egy pofon ingyért, egy pofon pénzért. Egy jámbor német atyafi panaszt emelt a biróságnál, hogyközségüknek volt birája, aki vele különben keresztkomaságban is van, midőn a korcsmából kijöttek, minden alapos ok nélkül őt kétszer pofon ütötte. — Az első pofont ő csak tréfának vette, de a másodikért már haragra lobbant és panaszt emelt a biróságnál. Panaszában kéri az első pofont meg nem történtnek venni, mig a második pofonért kéri az illendő pénzbirság kiszabását.

Száz kérő. Épen százan voltak s ezek egy hét alatt jelentkeztek. A szerencsés menyasszony Darie kisasszony, ki Párisban 100,000 frankot nyert, mint főnyereményt. Tulajdonkép nem is „kisasszony“, hanem csak parasztlány; de azért urak kérték meg. Eddig azonban nem határozott, kit válaszszon a száz vőlegény közül.

Föltalálta magát. Mult vasárnap Zentán, mikor a szabadelvü párt a programmbeszéd meghallgatására a városház udvarába vonult, Farkas Orbán előtt egy ellenzéki atyafi elkiáltja magát: Éljen Szabó! Cs. bátyánk magát azonnal föltalálva visszakiált: Éljen ám, de a szabó ugy sem élhet gomb nélkül. — Gombos az ellenjelölt. Szerk.

IRODALOM.

Egy uj vállalat támogatására hivjuk föl a hazai közönséget, első sorban hitsorsosainkat, a zsidókat. Vállalatunk nem valamely meglevővel akar versenyezni, hanem oly hiányt pótolni, melyet évek óta sajnosan érezünk. Mert ki nem tudja, hogy nálunk mindennek meg van a maga közlönye: tudománynak, pártnak, felekezetnek, csak a zsidóságnak nincs. Pedig talán mi szorúltunk leginkább organumra. Egy évezred óta lakunk együtt más vallásu honfitársainkkal e haza talaján s kérdés, ha ismernek-e bennünket? Ám mi nem a megismeréstől tartunk, hanem a félreismeréstől. Meggyőződésünk és törekvéseink, ambiczionk és sérelmeink nemhogy kerülnék a világosságot, hanem keresve keresik. — De talán még inkább van szüksége ily organumra magának a zsidóságnak. Vallásunk és kutfőinek, régi irodalmunk és a zsidó tudománynak ismerete és müvelése hihetetlenül hanyatlott egy nemzedék óta. És e hanyatlással karöltve jár felekezeti érdekeink elhanyagolása, a közömbösség és részvétlenség minden iránt, mi azelőtt a zsidóság egységét dokumentálta. Ugy érezzük tehát, hogy szükséges munkát végzünk, midőn a „Magyar-Zsidó Szemle“ meginditása által alkalmat szolgáltatunk arra, hogy magyar hitsorsosaink a zsidóság ügyeiben utbaigazitást és felvilágositást, nem-zsidó polgáraink pedig tájékozást és eligazodást nyerhessenek. Ehhez képest egyik czélunk a zsidó tudománynak közérthető módon való müvelése és terjesztése. Tudjuk valamennyien, hogy hazai irodalmunkban eddigelé e tudománynak csak elvétve és alkalomszerüleg akadt müvelője. A ki nálunk zsidó tudományról irni akart, idegen nyelvhez volt kénytelen fordulni, s idegen nyelvü müvekhez folyamodott az érdeklődő közönség. Mi ime először nyujtunk módot a mindkét rendbeli visszásság megszüntetésére s folyóiratunk állandó organuma lesz a magyar nyelven megszólaló zsidó tudománynak. Hogy ennek minél szélesebb és biztosabb alapot vessünk, a külföldi irodalmak zsidó targyu termékeit folytonos figyelemmel fogjuk kisérni. Biráló ismertetésekben minél behatóbban adunk majd számot az idevágó kutatások eredményeiről s gondunk lesz reá, hogy a „Magyar-Zsidó Szemle“ olvasói tudomást nyerjenek minden nevezetesb jelenségről, mely a zsidó tudományt előbbre viszi, vagy a zsidóságot más tekintetben érdekli. Ép ugy fogunk, folyóiratunk czéljához képest, oly müvekről is megemlékezni, melyekkel hitsorsosaink a különböző nemzeti irodalmakhoz kiválóbb módon járultak. Hitfelekezeti állapotaink a legzilaltabbak, társadalmi állásunk még mindig tamadás és ostrom tárgya. Mennyiben vethetünk e miatt magunkra, mennyiben a viszonyokra, itt nem vizsgáljuk; de bizonyos, hogy a szervezetlenség, mely a hazai zsidóság minden kulturális törekvését megbénitja s községi állapotainkat már-már tarthatatlanokká teszi — legalább is elősegité azon sajnos viszonyok beálltát, melyeknek sulyát fájlalva érezzük mindannyian. Hogy itt gyökeres orvoslás elodázhatatlan, bizonyos, s a „Magyar-Zsidó Szemle“ egyik főczélja ez orvoslást lehetőleg előmozditani. Programmunk e tekintetben ugyanaz, melyet hitfelekezetünk dicső védője és barátja, Eötvös József báró e szókba foglalt: „A hazában létező izraelita hitfelekezet mint vallásos társulat is épen oly szabad, önálló és autonom testületet képezzen, mint a keresztény autonom egyházak.“ A külföldi zsidók állapota, valamint a hazai zsidó-községek belélete, intézeteik és iskolaik szintén állandó rovata lesz Szemlénknek. Azon leszünk, hogy tájékoztató czikkek és saját kül- és belföldi levelezőink értesitései lehető hü képét nyujtsák mindama mozzanatoknak, melyek magyar hitrokonaink előtt érdeklődés és tanulság tárgyai. Bizalommal fordulunk ezek után a magyar zsidó közönséghez, hogy bennünket hazafias és közhasznu vállalatunkban lehetőleg támogassanak. A „Magyar-Zsidó Szemle“ egyelőre a nagy szüneteket kivéve minden hónap végén legalább négy ivnyi tartalommal nagy 8-adrétben jelenik meg s előfizetési ára egész évre csak 6 frt, rabbiknak 3 frt. Az első szám 1884. január végén jelenik meg. Előfizetések a „Magyar-Zsidó Szemle“ szerkesztőségéhez (VII., Csengery-utcza 22.) küldendők. Budapest, 1883. deczember havában. A „Magyar-Zsidó Szemle“ szerkesztői: Bacher Vilmos és Bánóczi József.

---

hát az is csak Éva anyánk lánya . . . és ebből olyan valami lenne, a mit Jókai: „Jövő század“ cz. regényében örök harcznak nevez.

Meglehet, hogy bekövetkezik; de akkor elvárjuk ám utána az örök békét is!

Tehát mi a nő rendeltetése? Az, a mi minden emberé: „Azon helyet, melyet a társadalomban elfoglal, derekasan töltse be.“

Mi a nő hivatása? Legyen anya; szaporitsa a nemzetet, adjon a hazának derék honfiakat.

Tehát mit foglal el a nő a társadalomban? A család egyik feje ő és ezt iparkodjék derekasan betölteni.

De betöltheti-e ezt a rendeltetését derekasan, ha ifjuságát csakis a tudományoknak elsajátitására forditá? Nem; a nőnek ismereteket, hasznos ismereteket és ügyességeket kell elsajátitani, csakis akkor töltheti be hivatását; csakis akkor felelhet meg rendeltetésének derekasan.

Bármiként forgatjuk is a dolgot: a nőnek anyának kell lenni. Már pedig adhat-e az olyan nő derék honfiakat a hazának, a ki a paragraphusokat „Corpus Juris“-t a—z-ig betéve tudja; de azt nem tudja, hogy mi a csecsemőnek első eledele? Mi az ember a hazához képest és mi a haza nékünk?!

Nem!

Vagy mit hangoztatott a miniszter is Berecz Antalhoz, a budapesti felsőbb leánykola igazgatójához irt legutóbbi levelében is?

A közgazdasági katekizmust!

Azt, hogy a leányok már az iskolában megtanulják, hogy egykoron ők is a társadalomnak tagjai lesznek férjeik oldalán, ahol gazdálkodni, érezni és tenni kell. Hogy már az iskolában legyen fogalmuk arról, hogy a férj, apa vagy szülő hogyan fárad föntartásukért és hogy ebben hogyan tudjanak majd segédkezet nyujtani!

Gazdálkodni! Ez legyen a jelszó; gazdálkodni a férjjel vállvetve!

De ha arról álmodozunk, hogy mi is lehetünk ép ugy doktorok, mérnökök, tanfelügyelők mint a férfiak és nem akarni nő maradni, akkor nem tudom ki adja a hazának és a világnak az emberiséget.

Vagy anyának lenni és hivatalt viselni? Föntebb láttuk, milyen episodok történhetnek akkor meg!

Ne legyünk tehát se nőgyülölők, se pedig tulkövetelők. Ne utaljunk a franczia nőkre, de a szegény chinaiakra sem, mert egyik szélsőségből a másikba esünk; tartsuk meg a középutat és adjuk meg a nőknek azon jogaikat, melyeket megilletnek; de viszont megkövetelhetjük, hogy kötelességeiket is teljesitsék érte, mert jog kötelesség nélkül nem létezik; olyan az, mint a fény és árnyék; de olyan jogokat, minőket a franczia nők követelnek; engedjen meg a szép nem, — élvezni és gyakorolni sem volnának képesek! Hát a vele járó kötelességeknek hogy birnának eleget tenni.

Krausz Bernát.

NOVELLA-TÁR.

A kit a nagyapa gyülöl.

— Elbeszélés. —

Irta: REINER ILONA.

(Folytatás.)

„De meleg bizonyosan nem! Azt azonban megszoktam. Most is 2 órát gyalogoltam, mig a városba juthattam. Mert utközben elfogyott a pénzem.“ — Most már meg fog érteni, — gondolám magamban. Igazam volt. Arthur gépileg nyult kabátja zsebébe s abból egy jól megtömött pénztárczát vont elő. Azt hittem, nekem fogja adni . . . Mért ne tehette volna? Hisz neki pár száz forint annyi, mint nekem pár krajczár. A helyett azonban Arthur egy forintot vett elő s azt nyujtá nekem, tekintetével jelezve, hogy csak tegyem zsebre minden további nélkül, mert szóra se érdemes az egész, stb., akár ha csakugyan a tárczát adta volna ide egész tartalmával. Lehetetlen volt, hogy a méltatlanság érzete ki ne törjön keblemből. „Hogyan, — kiáltám — hát ezzel akarsz lefőzni? Hiszen talán a kocsisodnak is ennyit adsz, ha jól megtisztitotta lovaidat. Ilyen sanyaru helyzetben, talán többel is segithetnél!?“ Arthur felugrott székéről, a harag pirja futá be arczát. Azt hittem, megragad s kidob. De nem! Semmit se szólt. Egy tiz forintost vont elő s azt dobta elém, azután elfordult. Fölemeltem a tizest s azt kiáltám: „Isten áldjon.“ Ó én kis piczikém, aranyos mindenem! Hát ugy-e nagyon lesülyedhettem, ha ugy azt a tiz forintot föl tudtam emelni. Ó de az éhes gyomor, a fekete gondok, a megélhetés iránti kétes remények nagyon rosz tanácsadók. Elfogadtam s távoztam. Ugy mentem el, hogy örökre váljak tőle, hogy soha sem lássam többé. Igyekeztem az egész hobortos históriát kiverni fejemből. Arra gondoltam, mit tevő legyek most? Hova menjek? Más szintársulathoz? Bizonyára hasonló sors vár reám, mint itt. Visszamenjek elhagyott társaságomhoz? Ott se számithatok szivélyes fogadtatásra. E fölötti gondok közt telt el a nap s le-föl csatangoltam az utczákon. Szinésztársaimat kerülni akartam. Gyülöltem őket egytől-egyig. Kényszeritve voltam, mig valami határozatra jutok, az utczákon bolyongani. Már-már tisztába jöttem magammal. Tovább megyek. Megkisértem máshol szerencsémet. Midőn egyszer csak elképpedve tapasztalom, hogy egy rendőr, a ki már, ugy látszott, régebben tart szemmel, egyenesen nekem tart, megragadja karom s durván rám szól:

— Kövessen!

Engedelmeskedtem neki, mert lelkiismeretem nyugodt volt, — bár szerencsétlen sorsomról föltételezhettem, hogy még nem elégelte meg csapásait s most váratlanul, más oldalról akar sujtani.

A rendőrségre érkezve, a város alkapitánya elé vitt, a ki miután meggyőződött arról, hogy sem utlevelem, sem egyéb igazolványom nincs, (melyik szinész hord olyat magával?) kijelenté, hogy el fog tolonczoltatni! Ez a gondolat iszonyattal tölté el keblemet. Eltolonczoltatni! Ez a meggyalaztatás netovábbja. Hát már annyira jutottam-e? S miért? Képzeld egyetlenem, ó képzeld a rettenetes indokot, melylyel az alkapitány mintegy igazolni akarta magát. Följelentettem, mint tolakodó koldus, a ki kéregetéseivel a házi rendet s nyugalmat háboritja. Idegen koldus valék, a kinek tilos a kéregetés. Hogyan? Koldus és kéregetés?! Vajjon ki jelenthetett föl ilyennek? Hiszen nem koldultam senkinél. Bizonyára szinész-társaim. Ó, kitellik tőlük. Meg akarnak gyalázni. Attól félnek, hogy terhükre találnék lenni. Mily nagy volt azonban elszörnyüködésem, midőn az alkapitány tudtomra adta, hogy a följelentő gróf Kővéghy Arthur!

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.*)

Koszorut az érdemnek!

Ezt tartja a nép szava, s ez a jogos óhajtás már eléggé találóan be is teljesült a Brandt R. gyógyszerész svájczi labdacsainál, midőn az orvosi kar legkitünőbbjei bizonyitványt állitottak ki arról, hogy e labdacsok altesti zavarokban, vértolulásban, székrekedésben, aranyeres bántalmakban, stb. biztos és kellemes gyógyszerül használhatók. Miután ily jeles szakférfiak kimondták e véleményöket, e labdacsok további ajánlata fölösleges. Egy doboz ára a gyógyszertárakban 70 kr.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a A szerk.

Felelős szerkesztő és kiadó-laptulajdonos:
MÜLLER GYULA.

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. érd. közönséget értesíteni, hogy kereskedésemben Zomborban (szivaczi ut 260. sz., a sarkon, a „Sóbányász"-hoz)

a legjobb minőségü

SÓ

kicsinyben vagy nagyban, darálva vagy köben minden időben a legjutányosabb áron kapható.

Árjegyzékkel kivánatra bérmentesen szolgálok.

Szives megrendelését kérve, vagyok

Zomborban, 1884. január hóban.

Alázatos szolgája

Schäffer Kristóf.

3—3

A czegledi gőzmalom részvénytársaság liszt-főraktára
ZOMBORBAN.

Értesités!

Mindenek előtt a n. é. közönségnek az irántam, illetve üzletem iránt eddig is tanusitott bizalomért, melytyel megtisztelni kegyes volt, — hálámat nyilvánitom

Egyben jelentem, hogy a városszerte igen nagy kelendőségnek örvendő

kenyérliszt-ből

elegendő mennyiséget tartok készletben.

A finom liszt, mely felette nagy mennyiségben felhalmozódott — O. számu lisztet egy complett zsák vételénél — mig a készlet tart — **métermázsánként 19 frt 50 krt számitok**; — a zsák ingyen adatik. Ugyanezen lisztemből 10 kilogramm vételénél kilogrammját **20** krral számitom.

Ezen O. számu lisztet a tisztelt háziasszonyoknak nem győzöm eléggé ajánlani, és kérem a netáni szükségletet nálam beszerezni, annál is inkább, mivel ezen liszt tiszavidéki tiszta buzából őröltetett, és igen gazdag sütetet ád; ezenfelül alig nyilik alkalom ily kitünő lisztet ezen olcsó áron beszerezhetni; — mindezen előnyökről azon t. vevőim, kiknek eddig kiszolgálni szerencsém volt, szivesen adnak ajánlatot.

Egy métermázsa O számu finom liszt 19 frt 50 krt.

Magamat a n. é. közönségnek továbra is ajánlva, vagyok

kész szolgája

Kramer Gyula

ügyvezetője a „Czegledi-gőzmalom-részvénytársaság" liszt-raktárának Zomborban, a fő-utczában, Sztojkovits-féle házban.

3—1

A czegledi gőzmalom részvény-társaság liszt-főraktára
ZOMBORBAN.

Egy métermázsa O számu finom liszt 19 frt 50 krt.

Különösen figyelemre méltó a hírneves Dr. FORTI-féle

SEB-TAPASZ,

mely rendkívüli gyógerejű, oszlató, ürítő és fájdalomcsillapító hatásánál fogva leggyorsabb, legtökéletesebb a egyszerűsitett gyors és gyógyitó eszközöl alkalmazott eljárásban. Ily bajok a sérülgyulladás, egészséges, forró-fárasság, hárgyas gyik (Group, angina) minden nemű megerősítés; hatapás, szúrás vagy egés alkat támadható sebek, megfertőzések, darázs- vagy méhszúrások, kelés, fekélyek, zúzatok (contusiok) megépje gyors fájdalomcsillapitással — fogott daganatok, gumók, vagyon, pokolvar (carbunculus pustula maligna) megaemlőgyulladás, genyedések, verkrélesc, minden mélygyökerű gyógyés fekélyek, fagyogadnak, ugyszólva kórosmerfig, vaduus, lágyszivas, csömöz, kimerülés és megrándulások, avagy ennek folytatása a szépre utalni jártfiskadásnak és sebek, fájon, fekélyzet vagy más genyes bőr nek. Sok ne már csinálnak volt emlitnektó, a kulonben eikerülhetetlen eletveszélyes sebészi műtét mellőzésével — egyenü ezen jeles sebtapasz használata által menekült meg.

Végre a testtel teljesen bemelyedt bármiféle szálka vagy darázs és méh fulánkja csupán ezen tapasz rövid idei használata folytán ujnyra elomlik, hogy aztán a testtel közönségesen szabad kezzel, sebészi műtéti és fájdalom nélkül könnyen eltávolitható, mire a seb gyógyulása nem sokára bekövetkezik. — Ezen megbecsülhetlen gyógyszer, melynek jelessége egyöntetűsége tapasztalt számos és kétfélés kivonatra darabokat bemutatandó tőzenyitványai alatt már régen a legfényesebben elismerteitt — rendkívüli és a legkülönbözőbb esetekben megpróbált hatásánál és feltűnő sikeres eredményeinél fogva, melyek használata alatt meg elavult sebekben is eletetnek, jó megalapitott és eltérjedt hírét kétségbevonhatlanul igazolja. 10—10

Legkisebb csomag ára **35** kr., nagyobb csomag **50** kr., legnagyobb csomag **1** frt

Használati utasitással együtt postán **20** krral tőbb. Egy frtnyi csomagnál sincsen számitmány nem teljesitetik.

Főraktár: Pesten Török I. gyógyszertár utcai, király u. 12. sz. a. — Továbbá kapható: Szegeden Kovács A. és Budapesten Horváth K. gyógyszertár utcánál.

A fent czégjegyzésre utasitott kis raktárt vivallalni hajlandók leszünk, és szolgáltatnak utasitást a rendszeres ajánlatokat ezen gyógyszer kereskedőnek.

Forti László-hoz czimezve: (Budapest, I-so ker. vár Nándor-utcza 3.

Ugyanezen szerkezőjüknek, az megrendeléseket is pontosan teljesitt.

Vidéki bérmentes levelek alatt megrendelések az árnak keszpénzben bekuldese vagy postai utalvány, vagy utanvét mellett tudjuk és legpontosabban teljesitetnek.

Cservenka-, Ó- és Új-Szivaczi takarékpénztár.

2—2

PÁLYÁZAT.

A „Cservenka-, Ó- és Új-Szivaczi takarékpénztár" szivaczi osztályánál lemondás folytán üresedésbe jött **könyvvezetői állásra** ezennel pályázat nyittatik.

A magyar és német levelezés és kettos könyvitelben tökéletesen jártas folyamodók felhivatnak, miként bizonyitványaikkal felszerelt ebbeli kérvényüket az intézeti igazgatósághoz Szivaczra 1884. évi február 15-ig benyujtani sziveskedjék.

Évi fizetés **o. é. 800 frt** a választandó ugyanannyi biztositékot tartozik letenni. — Egyének kik már takarékpénztárnál működtek előnyben részesülnek.

Az állás folyó 1884. évi márczius 1-én elfoglalandó.

Kelt Szivaczon 1884. januar 25-én.

AZ IGAZGATOSAG.

Legujabb szerkezetü

hármas ekék

KORMÁNYLEMEZ

GRAEPEL BUDAPEST.

Howard minta szerint

továbbá mindenn másnemü

484 két- és háromvasu ekék.

ŐRLŐ-MALMOK

szij- és fogaskerék hajtásra, ugyszintén **összes malomberendezések**, sor- és szórvavető-gépek, kukolyozók, tisztitó-rosták (Baker-rendszer) 1-es és 2-os kukoricza-morzsolok, csöves tengeri-darálók (Little-Giant) répavágók, szecskavágók

a legolcsóbb áron és legjobb szerkezetben kaphatók: 10—10

Graepel Hugo Marshall Sons & Co. főügynökénél, Budapest, gyár-utcza 58. sz., bárány-utcza sarkán

Költségvetések és képes árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Nyomatott Muzsik és Partlicsnál Zomborban.